

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sk/46/2019
Identifikačné číslo spisu: 4019200138
Dátum vydania rozhodnutia: 30.09.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:4019200138.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členiek senátu JUDr. Viery Nevedelovej a JUDr. Violy Takáčovej, PhD., v právnej veci žalobcu: A. V., bytom Ž., Š. XXX/X, zastúpený: Mgr. Gabriel Orlik, advokátska kancelária so sídlom Gabriel Orlik s.r.o., Žitavanská 20, Topoľčianky, IČO: 36 858 722 proti žalovanej: Sociálna poisťovňa Bratislava, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia č. XXX XXX XXXX X zo dňa 21.01.2019, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sa/21/2019 - 56, zo dňa 03.06.2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 03.06.2019, č. k. 23Sa/21/2019 - 56 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Rozhodnutím žalovanej č. XXX XXX XXXX X zo dňa 21.01.2019 bolo potvrdené rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu č. XXX XXX XXXX X zo dňa 15.10.2018 o zvýšení sumy invalidného dôchodku žalobcu na sumu 274,10 € mesačne a to od 05.09.2018, kedy sa miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť (ďalej len „MPSVZČ“) žalobcu zvýšila zo 60 % na 70 %.

2. Žalobca voči rozhodnutiu včas podal žalobu, v ktorej uviedol, že nesúhlasí s mierou poklesu ani s posúdením jeho zdravotného stavu. Poukázal na svoje ochorenie chronickú obštrukčnú chorobu pľúc ťažkého stupňa aj iné zdravotné ťažkosti a uviedol, že aj napriek liečbe a dodržiavaniu pokynov lekárov sa mu zdravotný stav zhoršil. Pokiaľ by súd uznal za vhodné podrobil by sa aj znaleckému dokazovaniu. Žalobca stanovenú výšku sumy invalidného dôchodku nenamietal.

3. Krajský súd nepovažoval žalobu za dôvodnú. Z odôvodnenia jeho rozsudku vyplýva, že žalobcovi nárok na invalidný dôchodok vznikol 24.04.2017. Poukázal na zápis posudkového lekára ústredia žalovanej so sídlom v Nitre, ktorý po preskúmaní zdravotného stavu žalobcu dňa 16.01.2019 a oboznámení sa s lekáorskými správami z hospitalizácie v špecializovanej nemocnici v R. U. za obdobie od

31.07.2018 do 07.08.2018 a od 10.12.2018 do 21.12.2018, dospel k záveru, že žalobca trpí chronickou obštrukčnou chorobou pľúc ťažkého stupňa a podľa kapt. VIII. odd. B pol. 1 písm. c/ prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“), mu zodpovedá (pri rozpätí 60 % až 80 %) 70 % MPSVZČ. Žalobca môže vykonávať ľahšie pomocné práce bez ťažkej fyzickej námahy. Posudkový lekár určil chronickú obštrukčnú chorobu pľúc v štádiu III. ťažký stupeň 30 % ? FEVI < 50 % referenčných hodnôt. Stred rozpätia bol určený vzhľadom na klinické prejavy žalobcu, u ktorého ide o varujúce ochorenie so striedavým zlepšením a zhoršením funkčných parametrov. V čase vyšetrenia bol práve po liečbe zlepšený.

4. Podľa krajského súdu posudkoví lekári sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne sa v konaní vysporiadali so všetkými lekárskymi nálezmi, ktoré účastník predložil v predmetnej veci. Ich odborné posudky považoval za zhodné, bez diskrepancií, za dostatočne podložené odbornými medicínskymi vyšetreniami a nálezmi a vo svojich záveroch sa zhodujú. Keďže nezistil rozpor medzi ich závermi a zisteným skutočným zdravotným stavom žalobcu, žalobu zamietol.

5. Rozsudok krajského súdu napadol žalobca (ďalej aj „sťažovateľ“) prostredníctvom svojho právneho zástupcu včas podanou kasačnou sťažnosťou. Namietol, že krajský súd vo veci nenariadil pojednávanie a súčasne sa v odôvodnení svojho rozsudku vôbec nevysporiadal s dôvodmi žaloby, rovnako neodôvodnil svoj záver, ku ktorému dospel, v dôsledku čoho bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces.

6. Sťažovateľ poukázal na to, že okrem diagnostikovanej chronickej obštrukčnej chorobe pľúc, ktorá sa zhoršuje, neboli zohľadnené iné zdravotné obtiaže (akútna infekcia dolných dýchacích ciest, porucha bunkovej imunity - Imunodeficit) na zvýšenie MPSVZČ o ďalšie percentá podľa § 71 ods. 8 zákona č. 461/2003 Z.z. Uvedol, že hodnoty meraní z nemocnice I.. I. U. boli mierne odlišné, pretože boli vykonávané hneď po preliečení po kortikoidoch, ale zlepšenie zdravotného stavu je len prechodné. Následne hodnoty sú vždy pod 30 % RH. Podľa vyšetrení MUDr. I. ako aj správ z nemocnice jednoznačne vyplýva, že má veľmi ťažké štádium ochorenia (GOLD 4/D). Je toho názoru, že jeho zdravotný stav nebol posúdený komplexne a že spĺňa zaradenie pod písm. d/ a nie pod písm. c/ citovanej prílohy č. 4, teda jeho miera poklesu nie je 70 % ale 85 %. Preto žiadal napadnutý rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, resp. rozhodnutie žalovanej ako i rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu zrušiť a vec vrátiť na nové konanie.

7. Žalovaná vo svojom písomnom vyjadrení zo dňa 06.08.2019 zotrvala na svojom stanovisku a žiadala kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietnuť.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 455 SSP a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

9. V danej veci krajský súd nenariadil pojednávanie majúci zrejme za to, že sú splnené podmienky na takýto postup podľa § 107 ods. 1 SSP. Podľa § 137 ods. 4 SSP dňa 27.05.2019 na úradnej tabuli súdu oznámil, že rozhodnutie vo veci vyhlási dňa 03.06.2019 o 09.30 hod. v pojednávacej miestnosti č. 1 tohto súdu. Uvedený postup krajského súdu nepovažoval kasačný súd za správny.

10. Podľa Čl. 48 ods. 2 zákona č. 462/2002 Z.z. Ústava Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“) každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Podľa Čl. 46 ods. 4 veta prvá Ústavy podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanoví zákon.

11. Zákomom, ktorý upravuje podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane v správnom súdnictve je Správny súdny poriadok.

12. Osobitosťou konania o správnej žalobe v sociálnych veciach je, že správny súd zohľadňuje

špecifické potreby vychádzajúce zo zdravotného stavu a sociálneho postavenia účastníka konania - fyzickej osoby a poskytuje jej poučenie o jej procesných právach a povinnostiach (§ 199 ods. 2 SSP).

13. Povinnosť poskytnúť fyzickej osobe v konaní o správnej žalobe v sociálnych veciach, poučenie o jej procesných právach a povinnostiach správny súd nemá iba vtedy, ak je účastník konania zastúpený advokátom alebo ak má taký účastník konania vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

14. V danej veci žalobca bol v konaní o správnej žalobe pred krajským súdom zastúpený advokátom a je potrebné uviesť, že sa jednoznačne výslovne k nariadeniu pojednávania nevyjadril. Je však dôvodné brať do úvahy kontext vyslovený žalobcom v žalobnom návrhu, kde v súvislosti s priebehom očakávaného dokazovania znalcom vykonaného napr. súdom, je možné vyvodiť, že nariadenie pojednávania prepokladal.

15. Na rozdiel od úpravy v § 182 ods. 1 písm. g/ SSP, ktorá ako obligatórnu náležitosť správnej žaloby požaduje aj vyjadrenie, či žalobca žiada nariadenie pojednávania, pričom na neskoršiu žiadosť žalobcu o nariadenie pojednávania už správny súd neprihliada, právna úprava konania o správnej žalobe v sociálnych veciach také vyjadrenie v žalobe nevyžaduje (§ 202 ods. 1 SSP).

16. Poučovacia povinnosť súdu v konaní o správnej žalobe v sociálnych veciach sa týka najmä tých procesných práv a povinností, ktorých realizácia alebo rešpektovanie má základný význam pre kvalitu zabezpečenia a realizáciu základného práva na prístup k súdu. V jeho rámci bolo preto podľa názoru kasačného súdu potrebné aspoň odstrániť pochybnosť o vôli prerokovania vecí na pojednávaní s poučením.

17. Keďže správny súd žalobcu (žalovaná sa vyjadrila) o tomto procesnom práve nepoučil, kasačný súd dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je v tejto časti dôvodná (§ 440 ods. 1 písm. f/ SSP).

18. Keďže sa krajský súd s otázkou dokazovania znalcom nijako nevysporiadal a v rozpore s ustanovením § 139 ods. 2 SSP neuviedol, ako sám posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty - na základe ktorých ustanovení právnych predpisov nepovažoval žalobné dôvody za opodstatnené. Jeho rozhodnutie preto trpí vadou nepreskúmateľnosti pre nedostatok dôvodov a arbitrárnosti. Uvedený postup súdu pri odôvodňovaní rozhodnutia znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Kasačný súd preto považoval kasačnú sťažnosť za dôvodnú podľa § 440 ods. 1 písm. f/ SSP aj v tejto časti.

19. Z uvedených dôvodov kasačný súd rozsudok krajského súdu podľa § 462 ods. 1 SSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

20. V ďalšom konaní krajský súd v zmysle vyššie uvedeného poučí žalobcu/žalovanú (§ 105 ods. 2 písm. a/ SSP) o možnosti požiadať o nariadenie pojednávania, po preskúmaní rozhodnutia žalovanej rozhodne vo veci znova a v odôvodnení svojho rozhodnutia sa riadne vysporiada so všetkými podstatnými námietkami i navrhovanými dôkazmi žalobcu v súlade s § 139 ods. 2 SSP.

21. V novom rozhodnutí správny súd rozhodne aj o trovách kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP), pričom nič mu nebráni pri ich rozhodovaní vziať do úvahy aj zbytočné prieťahy v konaní spôsobené právnym zástupcom žalobcu, jeho nedôsledným vyjadrením k prejednaní vecí nariadením pojednávania.

22. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.